



## האסטרטגיה ההגנתית של ישראל — המשך או שינוי? סא"ל בני מם

מאמרו של רס"נ ר' גיסין ("מערכות" 282) עוסק במגוון נושאים בתחום האסטרטגיה ההגנתית של ישראל לאחר חתימת הסכמי השלום. דומה כי כמה מן הנושאים המובאים במאמר ראויים להארה נוספת ועל חלק מהם אעמוד בדברי הבאים.

### מהות האסטרטגיה

המחבר פותח את מאמרו בהגדרת המושג אסטרטגיה, אולם דומה כי הוא בוחר בהגדרה הקשווה למושג ממדים רחבים מדי וכוללת בו תכנים הראויים להשתייך למסגרת אחרת של הגדרות. נראה כי על מנת להבין טוב יותר את המושג יש לשוב ולהידרש להגדרת המושג אסטרטגיה.

אנו משתמשים במושג אסטרטגיה כחלק מהירארכיה של הגדרות המהוות מסגרת לדיון בתורת הביטחון הלאומי. זהו ראשון המרכיבים של תורת השימוש בכוח ("אסטרטגיה רבתי"). מבנה המסגרת הוא כלהלן:

תורת הביטחון הלאומי — שימוש במערכת גורמים להשגת יעדים לאומיים.

◆ תורת השימוש בכוח (אסטרטגיה רבתי) — שימוש בכל סוגי הכוח להשגת היעדים הלאומיים.

◆ המאבק המזוין (אסטרטגיה) — שימוש בכל צורות הכוח הצבאי להשגת היעדים הלאומיים.

◆ צורות אפשריות אחרות לשימוש בכוח להשגת היעדים הלאומיים — א) אמצעים חשאיים (חתרנות, סכסוך, ערעור).

ב) לחצים כלכליים.

ג) דיפלומטיה.

◆ שימוש בפוטנציאל העם היהודי בתפוצות.

◆ ניצול המיקום הגיאוגרפי פוליטי של מדינת ישראל.

דומה כי הגדרה זו מסייעת לתחום את גבולות הדיון במאבק המזוין (אסטרטגיה) כפי

שהוא בא לידי ביטוי במאמרו של רס"נ רענן גיסין.

### האסטרטגיה של ישראל כפי שהתגבשה מאז קום המדינה

מדינת ישראל, בגבשה לעצמה את האסטרטגיה שלה הושפעה ממספר אילוצי יסוד. מרביתם נזכרים אף ע"י המחבר, דומה כי ניתן להסכים עמם. אולם על מנת לחדד את הדברים אמנה אותם שנית ובהדגשה שונה.

א. אופי היעדים הלאומיים.  
ב. נשימה קצרה — מלחמה קצרה (משאבים מצומצמים).

ג. בידוד בינלאומי של ישראל והעדר בעלי ברית, בניגוד למדינות ערב.

ד. נחיתות מספרית וריבוי חזיתות — דבר הדורש גמישות ותחכום.

ה. תנאים פוליטיים (הדרישה ליכולת ספיגה): קיימות שתי צורות להפעלת כוח: כוח מחץ וכוח ספיגה. צה"ל בנה את עצמו במשך השנים ככוח מחץ כפועל יוצא מגיבוש אסטרטגיה של הכרעה. אולם המציאות לימדה שכוח זה בא לידי ביטוי רק בשתי מלחמות עיקריות מתוך החמש שניהל צה"ל: מבצע קדש ומלחמת ששת הימים. עם זאת תנאים פוליטיים עלולים ליצור צורך לקיים כוח ספיגה כפי שבא לידי ביטוי במלחמת העצמאות, במלחמת ההתשה ובמלחמת יום הכיפורים. צורך זה שב ועלה ביולי 1981 עם ההפגזות על קריית שמונה, נהריה ויישובי הצפון.

ו. אופיים של הכוחות המזוינים כפועל יוצא של בנינם.

ז. עומק מוגבל.

ח. רגישות לאבדות.

במסגרת האילוצים, שנימנו כאן היה על מדינת ישראל להתאים לעצמה אסטרטגיה.

לפני צה"ל בדרכו למימוש האסטרטגיה המגננתית הברורה שלו (הנובעת מהיעד הלאומי המתגלם גם בשמו צבא-הגנה-לישראל) עומדות שתי אפשרויות עיקריות: א. המתקפה הנגדית המקדימה והמשבשת דוגמת מבצע קדש ומלחמת ששת הימים. פעולה אסטרטגית זו נוצרת כאשר המגמה המדינית הנה הגנתית, אך היא מחייבת פעולה צבאית שעלולה להראות כתוקפנות.

ישראל במגמה הגנתית פיתחה שיטה של

העברת המלחמה לטריטוריה ערבית, שהיא אסטרטגיה התקפית. לשיטה זו מספר יתרונות נות:

א) יכולת לרכז כוחות כדי לזכות בעליונות מקומית.

ב) היזמה שבידי התוקף מקנה לו יתרון מורלי.

ג) המתקיף בוחר את מקום ההתמודדות ועיתויה.

ד) המתקיף יכול להפתיע.

ה) אבדות התוקף ככוח-אדם ובציוד ניתנות לטיפול ולהחזרה לכשירות, ולעומת זאת הוא שובה את פצועי האויב ומשתמש בציודו שנשאר בשטח.

ו) התוקף יכול שלא להצליח במספר ניסיונות או במספר מקומות ואולם הצלחה במקום אחד יכולה לצמוח להצלחה כוללת.

ז) כוחות התוקף ניידים ומקשים על איתורם.

ח) אסטרטגיה כזאת מחייבת בניין כוח מחץ חזק כמרכיב עיקרי בהכרעת הלחימה.

ב. מגננה אסטרטגית המסתיימת במתקפת נגד הקוצרת את פירוטיה.

דוגמת מלחמת הקוממיות ומלחמת יום הכיפורים, פעולה אסטרטגית זו נוצרת כאשר המגמה המדינית הנה הגנתית ושוללת פעולה צבאית שעלולה להיראות כתוקפנית. ישראל במגמה כזאת פיתחה שיטה של בלימה על-ידי הצבא הסדיר (עד לגיוס עיקר הכוח / המילואים) ושל הגנה מרחבית שהיא אסטרטגיה מגננתית.

יתרונות: א. מאפשרת ארגון מראש של המערך, התבצרות, מכשול, מיקום כלי הגשק לעבר שטחי ההשמדה.

ב. המגן שומר על הכוחות ולכן נשימתו יכולה להיות ארוכה יותר, הוא לרוב גם מרוויח זמן בתנאי שהתוקף אינו מתוגבר בזמן הזה.

ג. המגן יכול להקצות כוחות קטנים יותר בגורת העימות.

### אסטרטגיה של הישרדות

אסטרטגיה כזו לא ננקטה להערכתנו מאז קיום הישות הציונית בארץ. היא מתאימה אולי לקיום העם היהודי בגולה. השקעת מדינת ישראל בצבא חזק לא באה על מנת לנקוט שיטה אשר אינה מובילה לעצמאות לאומית ואינה יכולה לשמש כמרכיב בתורת הביטחון

הלאומי. הוגי הדעות הצבאיים הגדולים לא השתמשו למיטב ידיעתי במושג מן הסוג הזה כאשר רצו להגדיר בניין כוחות מזוינים במדינה ריבונית אלא בעיקר בדיונים על לוחמת הגרילה למיניהם.

### האם תורת ביטחון לאומי עם מקדם ביטחון צר היא אכן אלטרנטיבה?

המחבר סבור שכן, אם יתממשו מספר תנאים. כדי לבחון סוגיה זו מן הראוי לבדוק את המרכיבים שהוא מונה אחד לאחד:

1. מהו ערכה של ברית הגנה עם ארה"ב? מלחמת ויאט-נאם היא הדוגמה האחרונה הטובה ביותר למידה בה מוכנה ארה"ב להגן על בעלת ברית. בראש וראשונה האינטרס העליון של ארה"ב הוא אמריקה ואם יהיו ניגודי אינטרסים בין זה האחרון לבין כאלה הקשורים למדינת ישראל ברור הוא מה יגבר. נראה כי ברית הגנה עם ארה"ב תחשוף את מדינת ישראל ללחצים עד כדי אכזר הריבונות להחליט מה טוב לנו ומה לא. מאותו הרגע החשוב יהיה מה טוב לאמריקה ולא לישראל.
2. האם עוד מדינה ערבית תחתום על הסכם שלום עם ישראל? גם כאן נראה כי המחבר שונה באוטופיה. ככל הנראה לא סוריה של אסד, המדיעה השכם והערב כי מטרתה מלחמה בישראל ותומכת בפועל באש"פ, ולא ירדן של חוסיין אשר לא מוכנה לדבר על פחות מאשר התזרת ירושלים לידיה, תהיה המדינה הערבית השנייה ואם לא הן אז מי? לוב, עיראק?

3. האם ארה"ב תפעיל את הארסנל הגרעיני שלה על מנת להגן על ישראל? שאלה זו נדונה בהרחבה בכל דיוני נאט"ו אך באספקט אירופי: האם ארסנל זה יופעל להגנת אירופה? כתוצאה מיכולת ברה"מ להפעיל מאמץ קונבנציונלי מוגבר, אשר על פי תהליך קבלת ההחלטות בארה"ב לא ברור אם יופעל מולו נשק גרעיני אמריקני, הגיעה ארה"ב עצמה למסקנה כי אסטרטגיית "הגמול המסיבי" לא מאפשרת גמישות לממשל האמריקני בשעות המכריעות, ולכן היא נזנחה ותחתה גובשה אסטרטגיה גמישה, אשר חייבה את ארה"ב ואת אירופה לפתח צבאות קונבנציונליים חזקים.

נראה כי ישראל בוודאי אינה יכולה לסמוך על ארה"ב כמפעילה את הגמול הגרעיני שלה לטובתה.

מתי אם כן קיימת אלטרנטיבה של מקדם ביטחון מדיני רחב? כאשר מקדם הביטחון הצבאי הוא רחב. כיוון שכבר ראינו שהכוח הצבאי הוא מרכיב בביטחון הלאומי אזי ככל שמרכיבי תורת הביטחון הלאומי יהיו בעלי משקל ועצמה רבים יותר כך יהיה חופש הפעולה המדיני של מדינת ישראל רב יותר.

### המדיניות היא המשך המלחמה באמצעים אחרים!!!

במשפט זה מסיים המחבר את המאמר. אולם זוהי תמצית תורתו של לודנדורף רמטכ"ל צבא גרמניה הקיסרית במלחמת העולם הראשונה, שהוביל את גרמניה לתבוסתה ב-1918 ו"אח"כ

המציא את אגדת ה"סכין-גנב", שבה השתמ"ש הוא ואבות המפלגה הנאצית האחרים במהלך מערכות הבחירות, אשר הובילו מפלגה זו לשלטון בגרמניה ולמלחמת העולם ה-2. לודנדורף אבי "המלחמה הטוטלית" אמר למעשה אותו הדבר עצמו אולם במילים אחרות: "יש להשליך אל ערימת הגרוטאות את כל התורות של קלאוזביץ", "כתביו, אגב שייכים לעידן של התפתחות היסטורית עולמית שחלף ואשר אבד עליו הכלח; ואכן מחקריו עלולים אפילו לבלבל את המחשבה".

והמשמעותי מכל: "המלחמה היא מדיניות חוץ באמצעים אחרים... לאחר הכל חובת כלל המדיניות לשרת את המלחמה". אינני חושב כי רצה המחבר להעשיר אותנו בתורתו הכוזבת של אחד מאבות התנועה הנאצית, מכיוון שבמשפטים מהסוג הזה עלול בהחלט להטשטש הגבול בין המלחמה לשלום ומכאן עד לתמצית תורתו של לודנדורף כי דיקטטור צבאי צריך להנהיג את האומה — הדרך קצרה.

ככלות הכל, אם הצבא לא יהיה רק אחד האמצעים המצוי בידי הנהגת העם לכלכל את ביטחון הציבור, אלא היוצרות יתהפכו דהיינו המדינה תהפוך לערך עליון והפרט לבורג בתוכה — כי אז באמת השיטה הצבאית של מפקד אחד בכל רמה היא אכן השיטה הטובה ביותר. אך במדינה בה הפרט הוא הקובע את דרך חייו ואת האנשים אשר ינהיגו אותו, אין מקום לחשיבה מהסוג שביטא לודנדורף ב"מלחמה הטוטלית".

## בשולי

### "האסטרטגיה במלחמות היהודים" סרן מגדלו רפאל

במאמרו, "האסטרטגיה במלחמות היהודים", ("מערכות" 279-280) כמו גם בספרו "בתוקף המציאות" (מוסד ואן ליר, 1980), חוזר האלוף (מיל') פרופ' יהושפט הרכבי על תפיסה מקורית, אשר יש בה לדעתו כדי לתאר את מהלך מלחמת בר-כוכבא. על פי תפיסתו, התבססה ההגנה היהודית בעקבות לקחי המלחמה הראשונה עם הרומאים על הכפרים כמעוזים מבוצרים. עקב כך הרסו הרומאים את הכפרים במסגרת פעולות המלחמה. לוחמי בר-כוכבא, שניסו להגן על הכפרים "שיחקו לידי הרומאים" שפעולות מצור היו מצודדיהם החזקים. התוצאה הסופית — חורבן כללי של יהודה ומאות אלפי הרוגים.

לפרופ' הרכבי אין הוכחה ישירה להנחתו זו. ההנחה מתקבלת מכך שעל פי דיו קאסיוס חרבו במלחמה כפרים רבים — 985 במספר, ואם יוצאים מהנחת יסוד שהם נהרסו תוך כדי

לחימה ניתן להסיק שהיהודים התבצרו בכפרים.

הוכחה נוספת לתפיסתו מוצא פרופ' הרכבי בהעדר אזכור של קרבות גדולים במקורות. מכאן שוב עלולה המסקנה שהמלחמה הייתה שורה של קרבות קטנים שנערכו בזה אחר זה או במקביל.

חסרונה הגדול של תפיסתו של פרופ' הרכבי למרות מקורותיה, הוא שהיא עלולה להיות בלתי נכונה בהחלט. החורבן הגדול שנגרם ביהודה, אפשר שנגרם תוך כדי לחימה אך אפשר באותה מידה ואולי גם יותר שבא לאחר ההשתלטות על השטח, אם כפעולה נקמנית של הרומאים ואם כפעולה מכוונת ליצירת שטח ריק מ"עושי צרות". לשון אחר: ייתכן שאין כלל מתאם בין שיטת הלחימה שהופעלה ע"י היהודים לבין התוצאות שנגרמו בסופו של דבר. ניתן למצוא לכך סימוכין בדברי אחד מאבות הכנסיה: "לאחר המלחמה הוכרז כל העם לנדוד מהמחוז שמסביב לירושלים". (היסטוריה כנסייתית ד', ו'. הנוסח העברי עפ"י אלון, תולדות היהודים בא"י בתקופת המשנה והתלמוד — חלק ב') לאותה מסקנה ניתן

להגיע גם אם בודקים באופן אינדוקטיבי את גורלם של אזורים ושל ערים בודדות: עין גדי — ממרכזי המנהל של בר-כוכבא נחרבה אמנם, אך היישוב היהודי בה נמשך. גם היישוב היהודי בשפלת הר יהודה, אשר עפ"י הסקרים הארכיאולוגיים השתחף בצורה פעילה במרד, לא נעקר לחלוטין וחלק ממנו נמשך גם במאות ג'-ד' לספירה (ראה למשל חורבת כישור).

טענתו השנייה של פרופ' הרכבי כאילו העדר תיאורי קרבות גדולים או הזכרת קרבות גדולים במקורות מעידים על כך שלא היו כאלה פשוט מפתיעה. פרופ' הרכבי עצמו מודע למיעוט המקורות ששרדו ואף מציין עובדה זו. במצב זה הסקת מסקנות שליליות על סמך העדר מידע אינו מעשה משכנע. לדוגמה: עד לפני עשרים שנה לא ידענו מה שמו הפרטי של בר-כוכבא — האם ניתן היה להסיק מכך שלא היה לו שם פרטי?!

עד כאן מן הצד המיתודי. אך הרכבי מתעלם ביודעין מפרטי מידע שאינם תואמים את הקונצפציה שלו.

א. קיום קרבות נזכר במפורש אצל דיו קאסיוס: "חמש מאות ושמונים אלף איש

נהרגו בגיחות ובקרבות" (קאסיס, ספר ס"ט פסקה 14).  
ב. באיכה רבה וכמקביל בבבלי גיטין מתוארת התנגשות גדולה בין יהודים לרומאים במקום הקרוי "טור מלכא" (הר המלך). מדובר כאן בניסיון רומאי להשתלט על עיר גדולה או אולי על אזור שלם. הדבר עולה בידם רק לאחר התקפות והתקפות נגד. ייבין (בספרו "מלחמת בר-כוכבא") ופרופ' גיחון (במאמר בקובץ "יהודה ושומרון") משערים שמדובר כאן בהתמחדות על השליטה באזור מעלה לבונה. מכל מקום יש לנו כאן קרב שהגו יותר מ"קרב מקומי" או "קרב קטן".

המסקנות שאליהן הגיע פרופ' הרכבי מצביעות על התעלמות משני מחקרים עדכניים בנושא מלחמת בר-כוכבא, המאירים באור חדש את צדידה הצבאיים: המדובר במחקריהם של פרופ' ש' אפלכאום "מבוא למחקר המרד היהודי השני" (A Prolegomena to the Research of the Second Jewish Revolt", 132-5 A.D.), אשר נתפרסם באוקספורד ב-1976. וכן במחקר מאת פרופ' גיחון שעד כה טרם פורסם ורק תמציתו פורסמה ב-"Revue Internationale d'Histoire Militaire". שני חוקרים אלה הגיעו מתוך מקורות שונים למסקנות דומות שתמציתן בין היתר:

א. במלחמת בר-כוכבא התבססו היהודים על טקטיקה התקפית ככל האפשר.  
ב. בר-כוכבא השתדל ככל האפשר שלא להתבצר במקומות מיושבים, ואם התבצר, הוא עשה זאת בעמדות ארעיות במקומות לא מיושבים.  
ג. הריסת הר יהודה וגירוש תושביו היהודיים היו חלק מאסטרטגיה כוללת של הרומאים שמטרתה הפיכת האזור לתחום ליגיונרי, ולא היו בהכרח תוצאה ישירה של הלחימה.  
דומה כי אין צורך להרחיב את הדיבור בדבר ההבדל בין מסקנותיו של פרופ' הרכבי למסקנותיהם של שני חוקרים אלה.

## עוד על "האסטרטגיה במלחמות היהודים"

אלוף (מיל')  
פרופ' יהושפט הרכבי

נכון שדלות המקורות בפרשת מרד בר כוכבא מאלצת אותנו למלא את החסר בהשערות ובאומדנות. ייתכן שבתחילת המרד תקפו היהודים את משמרות הרומאים, אך בהמשכו, משתוגבר המערך הרומאי, עברו למגננה שאת ביצוריה הכינו מראש. דברי מבוססים על המקור הראשי להתרחשויות הצבאיות במרד, הלא הוא דיו קסיוס, שאיכות דיווחו מבחינת ההיגיון הצבאי שבדבריו מביאה אותי לתת בהם אמון. במפורש הוא מציין: "הם (היהודים) לא העזו לצאת נגד הרומאים במערכה גלויה בשדה הקרב, אלא תפסו את העמדות בעלות היתרון במדינה וביצרון במחילות ובחומות...". ביצורים תת קרקעיים אלה הולכים ומתגלים לנו. אילו הייתה פעולת היהודים מתקפתית, היה דיו קסיוס מן הסתם מציין זאת, שכן היה בכך כדי להגדיל את הניצחון הרומאי. להלן תיאור קסיוס את האסטרטגיה של יוליוס סוורוס כהתשה וכטיהור: "היה בידו לחסום את דרכן של יחידות בודדות, לנתק את אספקתן, להקיפן, וכך השכיל באיטיות, אולם ללא הסתכנות יתרה לכלות את כוחותיהם... כך הפכה יהודה כולה לשממה". הכרות מה עם ההישגים הגדולים של הארגון הטקטי הרומאי מסבירה כיצד הנחיל הצבא לרומא אימפריה, וכיצד הצליחו הרומאים לדכא את כל המרידות בתחומם. נכון שהרומאים נעצרו בקצה גבול התמתחותם על ידי הפרחים והגרמנים.

עוד במרד הגדול לא יכלו היהודים לעמוד בפני הרומאים בקרב סדור, ואני מניח שהדבר לא נשתנה במרד בר כוכבא. כמוכן אפשר להבין שסיכום כזה אינו נוח בגאות רגשות לאומיים בתקופת התחדשות עצמאותנו. אולם,

רבי יהושע בן חנניה אשר חי זמן מה לפני מרד בר כוכבא, הבין את המצב בהשוותו את יחסי הכוחות בין היהודים לרומאים ליחסי כוחות בין עוף לארזיה. הציפור שהתקיפה את הארזיה הייתה "אמיצה", אך מה היה בסופה?

כלפי ביטויי ביקורת ומורת רוח של חז"ל מהמרד הגדול ומרד בר כוכבא הושמעה טענה שאלה לא היו בבחינת דיווח בן הזמן אלא נאמרו בדיעבד בהשפעת האסונות שהמיטו מרידות אלה. דומני, שהיסטוריונים ישראלים אינם נותנים את דעתם כיצד התקומה יכולה גם היא להביא לעיות הראייה, לפיאור המרידות ולחתימה לפרשנות מרוממת שלהן. אין זה מקרה ששורה של פרשנויות מפארות לגבי מרד בר כוכבא מתרופפות לאחרונה: למשל שרבי עקיבא היה מנהיגו המדיני של המרד (על סמך אמרתו הכודת שבר כוכבא היה משיח, שמי יודע אם לא הייתה רק אמרה אומללה שהוזכרה בספרותנו לא בגלל עצמה, אלא כדי לאפשר להזכיר את ההתרחש נגדה מפי יוחנן בן תורתא); הסברה שרבי עקיבא סייר בתפוצות כדי לארגן למרד; אי הוודאות בעניין כיבוש ירושלים; חידת היעלמות הלגיון ה-22 (ראה הפרולוגומנה של פרופסור אפלכאום).

התיאור שמרד בר כוכבא כולו עמד בסיומן המתקפה גם הוא מפאיר את המרד, ודומני שגם הוא לא יחזיק מעמד.

כיצד אם כן נהרסה יהודה במתקפה יהודית? אם נהרסה במתקפת-נגד רומאית, האם פירוש הדבר שהיהודים נאלצו "לפתח" ולי"שעה קלה" לעבור למגננה? התקפות התקוממות היהודים הציחו את המרד, אך האם במאזן בין מתקפה למגננה לא הייתה עיקר פעולתם מגננתית?

שיטת הלחימה של בר כוכבא היא עניין שולי מבחינת ההשקפה שהצגתי, שאמנם אולי ניתן להיאחז בו במקום לפנות להתמודד עם השקפתי בעניין העיקרי שבה. בעיני העיקר הוא בהכרה שמרד בר כוכבא גרם לאסון שהוציא אותנו מן ההיסטוריה, ולסכל אימים.

אחריותו הראשית של מנהיג היא למנוע מעמו הפסד וסבל. טעות בהערכת המנהיג את הנסיבות ההיסטוריות שמביאות לחורבן היא טענה מקלה בשיפוט המוסרי, אולם היא חלק מכתב האשמה בדיון מדיני והיסטורי. די לנו שצוררינו השמידונו, מדוע ננהג סלחנות כלפי מנהיגים יהודים שבמעשה או במחל המיטו אסון על עמם? הערכת מעלל גבורה כמרד בר כוכבא לפי כוונותיו הטובות כשהיא מנותקת מהערכת תוצאותיו שהן העיקר, היא גילוי של עיוות מחשבתי, שכלל שקונה לעצמו שבת מחשבה הלאומית הוא מועד לפורענות. (פסיכולוגית, נטייה כזו מביאה לפיתוח "האישיות הגינונית" שבתסמונת שלה מתן חשיבות לצורה על התוכן). יש לכן צורך לאומי לשנות את יחסנו למרד בר כוכבא, מהעריצה של התאבדות לאומית והתרונות מחורבנו, ליחס ביקורתי.

פרופסור גיחון מבקש לחדש חידוש רב שימי הדריאנוס לא היו תקופה שקטה כמקובל בספרי ההיסטוריה, אלא תקופה גועשת, ומכאן הוא מסביר, נבעה ציפייתו של בר כוכבא שעמים אחרים יצטרפו למרד ברומא. בשבילי זה עניין בנאלי שבני אדם טועים בהערכה. בודאי שבאימפריה הרומאית התרחשו כל הזמן מאורעות שונים ומהומות, אך יש להבחין ביניהם אם איימו על שלום האימפריה וחייבו הזות כוחות צבא רציניים, או אם היו עניין מקומי וחולף. אינני היסטוריון ואני מניח להיסטוריונים לטפל בחידושי פרופסור גיחון. דומני, שהוא אינו ער דיו לכך שדיכוי מרד בר כוכבא היה חיוני ביותר לרומאים, הן משום שארץ ישראל הייתה חוליית קשר במזרח התיכון, והן מהיותה שוכנת לחוף הים התיכון שממנו אפשר היה לפתח איום על התחבורה הימית של האימפריה. מבחינתם המרד איים לא רק על שליטתם בנחלאה רחוקה כיהודה, אלא ממש על קיום האימפריה הרומאית. לכן היו הרומאים מוכנים להשקיע אמצעים בדיכוי ככל אשר לאל ידם, ולחגבר לשם כך את חיל המשלוח שלהם.